

Övervikt ökar dödligheten i prostatacancer

Överviktiga män som drabbas av prostatacancer löper ökad risk att avlida i sin sjukdom. Det visar en studie från USA som presenteras i tidskriften *Cancer*. Forskarna har använt sig av data från en klinisk fas III-studie, som påbörjades i slutet av 1980-talet.

De närmare 800 individerna med lokalt avancerad prostatacancer som ingick i studien lottades till behandling med antingen en GnRH-agonist och samtidig strålbehandling eller enbart strålbehandling. Information om studiedeltagarnas BMI samlades i samband med att studien påbörjades, och männen följdes under en åtta år lång period.

Resultaten visar att män som var överviktiga, med BMI mellan 25 och 30, löpte 1,5 gånger så hög risk att avlida i sin prostatacancer som män med BMI under 25 (normalviktiga). För män med BMI över 30 (fetma) var risken att avlida 1,6 gånger högre än hos normalviktiga män.

Efter fem år noterades en prostatacancerspecifik mortalitet på 6,5 procent hos männen med BMI under 25, medan mortaliteten uppgick till 13,1 procent hos de överviktiga männen. Forskarna hittade dock inte någon korrelation mellan övervikt och dödlighet totalt, alltså även inklusive andra orsaker än just prostatacancer.

Resultaten står sig efter att författarna rensat för faktorer som ålder, vilken behandling männen i studien lottades till, kliniskt stadium av sjukdomen när studien påbörjades samt poäng på Gleasonskalan. Tidigare studier har visat en koppling mellan ökad BMI och ökad risk för en mer aggressiv form av prostatacancer.

Vad som däremot inte studerats lika noga före den aktuella studien är kopplingen mellan just mortalitet och BMI. Mekanismen genom vilken ökad BMI leder till ökad dödlighet i prostatacancer är inte klarlagd, skriver författarna, som uppmanar till nya studier för att öka förståelsen av de biologiska mekanismerna bakom orsakssambandet.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

Cancer. Epub 12 nov 2007. doi: 10.1002/cncr.23093

Nya rön kring omega-3-fettsyror och mental påverkan

Tidskriften *American Journal of Clinical Nutrition* presenterar i november-numret tre studier kring hur fisk och omega-3-fettsyror påverkar kognitiva funktioner.

En norsk studie har gjorts på drygt 2 000 individer mellan 70 och 74 år som valts ut slumpmässigt. Dessa har fått uppge i vilken utsträckning de åt fisk och skaldjur (seafood) och har sedan undersökts med ett batteri av kognitiva test. Det visade sig att de som åt minst 10 gram fisk och skaldjur per dag klarade sig betydligt bättre i testen än de som åt mindre än 10 gram. Dels var genomsnittresultatet på de kognitiva testen högre i gruppen som åt minst 10 gram. Dels var individer som åt minst 10 gram klart underrepresenterade i gruppen som klarade sig sämst (gruppen med de 10 lägsta procenten av resultat på testen).

Den gynnsamma effekten av fisk och skaldjur tycks dessutom vara dosberoende, då de riktiga högkonsumenterna, de som åt minst 75 gram per dag, klarade sig avsevärt bättre än snittet för hela gruppen som åt minst 10 gram per dag. Vad som för övrigt är värt att notera är att fisk och skaldjur onekligen tycks vara populärt i Norge: av de drygt 2 000 studiedeltagarna åt 1 951 minst 10 gram, medan bara 80 höll sig till en daglig konsumtion som understeg 10 gram.

En holländsk studie har följt 800 individer mellan 50 och 70 år med kognitiva test. Plasmanivåerna av omega-3-fettsyror mättes i samband med att studien påbörjades, och de kognitiva testen, som omfattar bl a psykomotorik, informationsbehandling och minnestest, gjordes ännu en gång vid en tidpunkt tre år efter det att studien inleddes.

Det visade sig att individer med höga plasmanivåer av omega-3-fettsyror uppvisade lägre grad av försämring av psykomotoriska färdigheter under den studerade treårsperioden, men för minnestest eller informationsbehandling noterades inte någon skillnad. Värt att notera är också att studien inte fann någon korrelation mellan kognitiv funktion och omega-3-nivåer i plasma vid en given tidpunkt, något som alltså i princip betyder att den inte bekräftar resultaten från den norska studien.

Den tredje omega-3-fettsyrastudien presenterad i *American Journal of Clinical*

Foto: Scanpix

De som åt minst 10 gram fisk per dag i den norska studien klarade de kognitiva testen bra. Resultaten upprepades dock inte i de två andra studierna. Bilden: Svensk strömning från Ulvön. En strömning väger ca 100 gram.

Nutrition är gjord i Nya Zeeland och omfattar 2 400 individer från 15 års ålder och uppåt. Plasmanivåer av omega-3-fettsyror mättes, och deltagarna fick fylla i ett formulär med frågor om »fysisk« och mental hälsa.

Ett samband noterades mellan plasmanivåer av omega-3-fettsyran eikosa-pentaensyra (EPA) och rapporterad fysisk hälsa, där det fanns en positiv korrelation mellan EPA-nivåer och rapporterat välbefinnande. Evidensen för en koppling mellan omega-3-fettsyror och mental hälsa var, enligt författarna, emellertid »mindre övertygande«.

Tidskriften konstaterar på ledarplats att de tre presenterade studierna visserligen är intressanta men efterfrågar samtidigt nya och omfattande kliniska studier innan det går att säkert slå fast att konsumtion av omega-3-fettsyror och fisk har en kognitivt skyddande effekt.

Anders Hansen
läkare, frilansjournalist
anders.hansen@sciencecap.se

Am J Clin Nutr. 2007;86:1470-8, 1479-185, 1278-85.